

31.01.2023

Asia/5

§ 50

Stansvikin kartanopuiston hoito- ja kehittämissuunnitelma 2023 – 2033

HEL 2023-000331 T 10 05 01

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana olivat projektinjohtaja Sari Knuuti ja luontoasiantuntija Tuuli Ylikotila. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Mia Haglund: Pyydän asian pöydälle.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Mia Haglundin ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Sari Knuuti, projektinjohtaja, puhelin: 310 23213
sari.knuuti(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hoito- ja kehittämissuunnitelma osa 1, sivut 1-21
- 2 Hoito- ja kehittämissuunnitelma osa 2, sivut 22-43
- 3 Hoito- ja kehittämissuunnitelma osa 3, sivut 44-103
- 4 Hoito- ja kehittämissuunnitelma osa 4, karttaliitteet
- 5 Vuorovaikutusmuistio
- 6 Luontoselvitykset Helsingin Stansvikin kartanoympäristön alueella 2022
- 7 Stansvikin lepakkoseuranta ja päiväpilot 2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä liitteinä 1, 2, 3 ja 4 olevat Stansvikin kartanopuiston hoito- ja kehittämissuunnitelmat 2023 – 2033 ohjeellisesti noudatettavaksi

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691

Y-tunnus
0201256-6

Lähtökohdat ja tavoitteet

Suunnittelualueena oleva Stansvikin kartanopuisto rajoittuu pohjoisessa Koirasaarentiehen, lännessä Stansvikinkallion kaava-alueeseen ja muilta reunoiltaan merialueisiin Varisluodonlahteen ja Tahvonlahteen. Suunnittelualue käsittää historiallisen kartanopuiston reunametsineen sekä Tahvonlahden pohjukan ja kluuvin vesialueet. Tahvonlahdenniemien luonnonsuojelualue ei kuulu suunnittelualueeseen. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 22 hehtaaria.

Stansvikin kartanopuisto on voimassa olevissa asemakaavoissa virkistys- ja puistoaluetta (VL/s, VL/s-1, VP/s, VU), kesämaja- ja palstaviljelyaluetta (R-1, RP) ja pysäköintialuetta (LP). Alueelle laadittu puistosuunnitelma on hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnassa 19.11.2019. Hyväksynnän yhteydessä luvattiin, että alueelle laaditaan hoito- ja kehittämissuunnitelma eli HKS, joka ohjaa tarkemmin alueen hoitoa ja käyttöä historialliset ja luontoarvot huomioiden. Alueelle ei ole aiemmin laadittu HKS:ää eikä peruskunnostusta.

Stansvikin kartanopuisto on osa ”Helsingin höyrylaivareittien kesähuvi-la-asutus” nimistä valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009). 1700-luvulla syntynyt torpan paikka kehittyi 1800-luvulla kartanoksi maisemapuistoineen, jotka käsittivät hoidetut kartanon ydinalueet sekä metsäisen saaren, jolla on nykyisin Vanhaky-län kesämaja-alue. Kokonaisuus on poikkeuksellinen Helsingin mitta-kaavassa sekä valtakunnallisesti.

Kulttuurihistoriallisten arvojen lisäksi alue on luontoarvoiltaan rikas. Kartanohistoria on synnyttänyt hyvin monipuolisesti erilaisista biotoopeista koostuvan mosaiikin, jossa hoitotapojen vaihtelulla on vaikutettu monimuotoisten ja erilaisissa olosuhteissa viihtyvien lajien elinympäristöjen muodostumiseen. Alueella on muun muassa lukuisten lintulajien, lepakkojen, laho-kaviosammalen, viitasammakon ja uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien esiintymiä. Alue on määritelty maakunnallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi ns. LAKU-kriteerien mukaan. Työn yhteydessä selvitettiin niittykasvien, kääpien ja yöperhosten esiintymistä alueella (liite 6). Aiemmin aloitettua, lepakoille tärkeiden alueiden seurantaa jatkettiin vuonna 2022 (liite 7). Uudet selvitykset huomioitiin hoitoaluekohtaisissa ohjeissa.

Nykytilanteessa puiston yleisilme on hyvä, mutta reunustavia metsäisiä alueita uhkaa umpeenkasvu. Etenkin historialliset, keskimäärin yli 150 vuotta vanhat tammet tulee ottaa esiin puuntainten joukosta, jotta niiden edellytykset säilyä paranevat. Paikoittainen vesakon poistaminen tukee selvitysten mukaan puiston monimuotoisuuden säilymistä esimerkiksi perhosten ja niittykasvillisuuden osalta. Osa metsäisistä

alueista säilytetään luonnonmukaisina. Kulttuurihistoriallisten seikkojen takia on tärkeää, että historiallisen kartanopuiston alueita hoidetaan tulevaisuudessakin ammattitaitoisesti, minkä vuoksi hoito- ja kehittämissuunnitelmassa on tallennettu hyväksi havaittuja puiston hoitotapoja.

Työn tausta-aineistona toimivat Stansvikin kartanoalueen ympäristöhistoriallinen selvitys sekä hoito- ja kehittämisperiaatteita sekä suosituksia jatkosuunnitteluun (Byman & Ruokonen Oy), asemakaavan laatimisen yhteydessä tehdyt sekä myöhemmät tarkentavat luontoselvitykset (tarkempi listaus sivulla 25) ja puuston kuntokartoitukset (2018). Lisäksi työssä on perehdytty alueen historiallisiin karttoihin ja valokuviiin sekä kartanon eri vaiheissa laadittuihin suunnitelmiin.

Työ pohjautuu hyväksytyyn puistosuunnitelmaan ja lähtökohtana on käytetty tilannetta, jossa sen toteutuksen ensimmäinen vaihe olisi toteutettu (mm. Stansvikinpolun, Thelninginpolun ja Vanhakylänreitoin rakentaminen sekä pysäköintijärjestelyt).

Stansvikin alueen virkistyskäyttö tulee voimakkaasti lisääntymään aiemmasta, kun viereen rakentuu 13 000 asukkaan kaupunginosa ja Kruunusillat-yhteys tarjoaa helpon yhteyden alueelle myös kantakau-pungista käsin. Tavoitteena on ollut laatia Stansvikin kartanopuiston hoito- ja kehittämissuunnitelma, joka turvaa Stansvikin kartanon ympäristön kehittymisen monipuolisena virkistysalueena siten, että sen maisemalliset, kulttuurihistorialliset ja luonnon arvot säilyvät. Asemakaavan 11960 selostuksen mukaisesti: ”Tavoitteena on kartanopuiston ytimen ennallistaminen ja kartanon maiseman palauttaminen. Lähtökohtana on suojella kartanoalueen merkittävät rakennukset sekä maisemapuisto. Tavoitteena on alueen luontoarvojen ja lisääntyvän virkistyskäytön lommittaminen, siten että luontoarvot eivät heikentyisi.” Hoito- ja kehittämissuunnitelman laadintatyössä on tehty kompromisseja luontoarvojen säilyttämisen mahdollistamiseksi; kartanon maisemaa palautetaan vain osittaisesti.

Suunnittelutyön ohjaukseen on osallistunut kaupunkiympäristön toimialan luontoasiantuntija, kunnossapidon tilaaja, kaupungin metsävastava, Starasta kartanoalueiden kunnossapidon edustaja ja puuasiantuntija sekä useita henkilöitä ympäristöpalveluista.

Suunnitelma

Hoito- ja kehittämissuunnitelma (liite 1, 2, 3 ja 4) sisältää

1. Yleisohjeet, jotka esittävät herkällä kartanoalueella käytettäviä hoitotapoja (sivut 37–42)

2. Hoitoaluekohtaiset ohjeet, joilla eritellään tavoitetilan saavuttamiseksi vaadittavat korjaustoimet sekä sen säilyttämiseksi vaadittavat hoitotoimet, mikäli niitä hoitoalueelle tarvitaan (sivut 43–97)

[Hoito- ja kehittämissuunnitelma yhdessä osassa hyvällä resoluutiolla](#)

Suunnitelmassa esitetään Kartanopuiston keskeisiä ydinalueita hoidettavan nykyisiä käytäntöjä mukailleen. HKS tarkentaa ja monipuolistaa hoitotoimia. Pihapiirin niittyjen hoitoa selkeytetään ja arvokkaita niitykasvien elinolosuhteita parannetaan. Suunnitelmassa annetaan ohjeita ruovikon niittoon ja vesakon poistoon avoimena hoidettavilla alueilla. Puiden poistoja esitetään etenkin tammien alustoilla, aiemmin puolivoimessa Onnentemppelinpuistossa ja tärkeillä näkymäakseleilla. Tammet antavat Stansvikille tärkeän ekologisen ja maisemallisen erityispiirteensä ja kaikilla alueilla tehdäänkin tilaa eri ikäisille tammille poistamalla niiden kasvua haittaavia muita puita. Onnentemppelinpuistosta poistettaviksi esitetyille puille tehtiin 2022 lepakoiden päiväpiilokartoitus (liite 7). Lisäksi annetaan yleisiä hoito-ohjeita liittyen esimerkiksi käytettäviin materiaaleihin ja talvikunnossapitoon. Haitallisten vieraslajien poistoa esitetään usealla hoitokuviolla.

Kulttuurihistoriallisten arvojen palauttamisen vastapainona osa kartanopuiston alueista säilytetään luonnonmukaisina tai hyvin vähällä hoidolla. Tällaisia alueita ovat suurin osa kluuvin ja meren rannoista sekä kallioiset metsät Stansvikinkallion kaava-alueen reunalla sekä Koira-saarentien ja Stansvikintien rajaamalla metsäalueella. Hoitointensiteetikartta havainnollistaa tätä. Tiiveintä hoitoa luonnonmukaisilla alueilla vaativat reittien reunit, joilla sallitaan vaaraa aiheuttavien puiden poistaminen. Monimuotoisuuden lisäämiseksi metsiin jätetään runsaasti lahopuuta.

Vuorovaikutus

Hoito- ja kehittämissuunnitelma on ollut esillä 9.-30.5.2022 välisen ajan Kerro kantasi -palvelussa ja Helsingin kaupungin verkkosivulla. Suunnitelmien esillä olosta ilmoitettiin kirjallisesti alueen yhdistyksille ja yrityksille sekä someviestinnällä.

Yleisötilaisuus järjestettiin 18.5.2022 etätilaisuutena. Palautteita saatiin yleisötilaisuudessa yhteensä 14 kpl ja sähköpostitse 1 kpl. Kerro kantasi -palvelussa palautteita annettiin 33 kpl. Palautteet ja vastaukset niihin sekä niiden aiheuttamat muutokset suunnitelmaan on käsitelty liitteessä 5, Vuorovaikutusmuistio.

31.01.2023

Hoito- ja kehittämissuunnitelman vuorovaikutus on toteutettu noudattaen soveltuvin osin katusuunnitelmaa laadittaessa noudatettavaa vuorovaikutusmenettelyä.

Kustannukset ja aikataulu

Puiston korjaustoimien korjaustoimien kustannukset ovat 113 000 euroa. Puiston vuotuiset ylläpitokustannukset ovat noin 92 000 euroa (alv 0 %).

Puiston korjaustoimiin on varauduttu kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotuksessa vuodesta 2024 alkaen. Hanke rahoitetaan talousarvion kohdasta 8 04 02 04 Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan lautakunta päättää katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksymisestä lukuun ottamatta taloudellisesti tai periaatteellisesti vähäisiä suunnitelmia. Puistosuunnitelma mahdollistaa puiston peruskorjauksen. Suunnitelman voidaan katsoa olevan periaatteellisesti merkittävä.

Sovelletut säännökset

Maankäyttö- ja rakennusasetus 30 §

Tiedoksianto

- Päätös toimitetaan yleistiedoksiantona, koska vastaanottajia on yli 30 / henkilöiden lukumäärää ei tiedetä.
- Asiakirjan nähtäville asettamisesta ilmoitetaan viranomaisen verkkosivuilla.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Sari Knuuti, projektinjohtaja, puhelin: 310 23213
sari.knuuti(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hoito- ja kehittämissuunnitelma osa 1, sivut 1-21
- 2 Hoito- ja kehittämissuunnitelma osa 2, sivut 22-43
- 3 Hoito- ja kehittämissuunnitelma osa 3, sivut 44-103
- 4 Hoito- ja kehittämissuunnitelma osa 4, karttaliitteet
- 5 Vuorovaikutusmuistio

31.01.2023

Asia/5

6 Luontoselvitykset Helsingin Stansvikin kartanoympäristön alueella 2022
7 Stansvikin lepakkoseuranta ja päiväpiilot 2022

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

Tiedoksi

Hallinto- ja lakipalvelut/tietopalvelut